

Gençlerin İntihar Girişimlerinin Özellikleri

Dijan ERTEMİR *, Murat ERTEMİR **

ÖZET

Amaç: Bu çalışmayla gençlerin intihar girişimlerinin özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: İntihar girişimi olan 31 genç ile, genel durumları düzeldikten sonra 2-7 gün içinde görüşülmüş; demografik özelliklerinin ve intihar girişiminin özelliklerinin irdelendiği, tarafımızdan hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır.

Sonuçlar: İntihar girişimi kızlarda erkeklere göre iki misli daha siktir. Olguların 19'u (% 61.3) daha önce de intihar girişiminde bulunmuştur. En sık kullanılan yöntem yüksek dozda ilaç almıdır. İntihar girişiminden önce intihar düşüncesi olanların oranı % 77.4, intihar planı olanların oranı % 48.4, girişimin olası sonuçlarını düşünenlerin oranı ise % 25.8'dir. İntihar düşüncesinden sözedenenlerin oranı % 38.7, bir psikoloğalpsikiyatriste başvuruların oranı % 12.9'dur. Kendine zarar vericilriskli davranış gösterenlerin oranı % 67.7'dir. Olguların % 83.8'inde intihar girişimini tetikleyen bir olay olduğu saptanmıştır. İntihar girişiminde rol oynayan nedenler incelendiğinde % 74.2'si sorunlarla başedemeyeceğini düşünerek ölümü kurtuluş olarak gördüğünü bildirmiştir.

Tartışma: Geçmiş intihar girişimi öyküsü veya kendine zarar vericilriskli davranışları olan gençlerde intihar olasılığının yüksek olduğu gözönünde bulundurularak daha dikkatli olunması ve erken psikiyatrik takip ve tedaviye alınmaları gerekmektedir. Genç intihar girişimleri genellikle olumsuz bir yaşam olayının tetiklemeyle ve olası sonuçlar üzerinde düşünülmeden, bu anlamda impulsif biçimde gerçekleşmektedir. Çalışmamızda saptanan ve başka çalışmayla da desteklenen en sık neden, sorunlarla başedemeyeceğini düşünerek ölümü kurtuluş olarak görmedir.

Sonuç olarak gençlerin sorunlara karşı tahammülsüz oluşu, başetme ve problem çözme becerilerinin yetersiz olmasından yola çıkılarak tedavi ve intiharları önlemede problem çözme, başetme becerilerinin kazandırılması etkili olabilir.

Anahtar kelimeler:

Düşünen Adam; 2003, 16(4): 231-234

SUMMARY

Aim: The aim of this study is to identify the characteristics of the young suicide attempts.

Method: 31 youngsters who have attempted to commit suicide were interviewed after 2 to 7 days of the attempt and an interview form that was prepared by the researchers to examine the characteristics of demographics and suicide attempts was used.

Results: Girls' suicide attempts are twice as much as the boys'. 19 of the cases (61.3 %) have attempted suicide before. The most frequent method is overdose medication. There rate of the ones who had suicide ideation before the attempt is 77.4 %, the rate of the ones who had a suicide plan before the attempt is 48.4 %, the rate of the ones who thought about the possible results of this attempt is 25.8 %. The rate of the ones who talked about suicide thoughts is 38.7 %. 12.9 % of the attempters had applied for help to a psycholog or psychiatrist. The rate of the ones who had self-destructive/risky behaviors is 67.7 %. In 83.8 % of the cases an event that triggers the suicide attempt is found. When the reasons of the suicide attempts are analyzed, it is seen that 74.2 % of the cases think that they could not deal with the problems they have and that death is the only salvation.

Discussion: Considering the high rate of suicide attempts in the young people who have previous suicide attempt or who have self-destructive-risky behaviors, they need to be approached more carefully and be taken under early psychiatric follow-up and treatment. Young suicide attempts generally occur rather impulsively, by the triggering effect of a negative life event without thinking of the possible results. The most common reason found in this study and supported by another study is to see death as a way of salvation by thinking that the problems cannot be coped with.

As a result, as the young people are intolerant with problems and lack problem solving and coping skills, for treatment and prevention of suicides, problem solving skills and coping skills can be gained to the individuals.

Key words:

Hizmet Hastanesi Uz. Dr.*, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Uz. Dr. **

GİRİŞ

Türkiye’de her yıl 15-24 yaş grubunda yılda 200-400 intihar gerçekleşmektedir. Tüm intihar girişimlerinin % 20’sini lise öğrencilerinin, % 25’ini 14 yaşın üzerindeki ergenlerin oluşturduğu, intihar girişimlerinin % 30-35’inin 15-24 yaş grubunda yoğunlaştığı belirtilmektedir (1).

İntiharın en güçlü belirleyicisi, önceden intihar girişiminin olmasıdır (2,3); ayrıca intiharla ölenlerin % 20-65’inde bir veya daha fazla intihar girişimi öyküsü vardır (2,4,5). İntihar girişimi öyküsü olan gençlerde ölümle ilgili düşünceler, ölmüş olmayı isteme, intihar düşünceleri ve planları, intihar girişimi öyküsü olmayan gençlere göre anlamlı biçimde daha yüksektir (6). İntihar girişimi olan kişilerin incelenmesinden elde edilecek bulgular, intiharın etiolojisine ışık tutabilir. İntihar girişiminin sebeplerinin, risk faktörlerinin iyi anlaşılması, erken müdahaleyi ve olası intiharların önlenmesini sağlayabilir. Bu çalışmayla, 14-24 yaş arası genç intihar girişimlerinin özelliklerinin saptanması amaçlanmıştır. Özellikle önceden intihar düşüncesi, girişimi veya planının, intiharı tetikleyen bir olayın, yardım arayışının (arkadaş yardımı veya profesyonel yardım) olup olmadığının en girişimin nedenlerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışma intihar girişimi nedeniyle Haseki Devlet Hastanesi ve Bakırköy Devlet Hastanesi acil servislerine başvuran, yaşları 14-24 arasında olan 31 genç ile yapılmıştır. Olgularla tıbbi müdahaleden ve genel durumları stabilize olduktan sonra 2-7 gün içinde görüşülmüştür. Demografik özelliklerinin, önceden intihar girişimi olup olmadığının, intihar girişiminin özelliklerinin belirlenmesi amacıyla hazırladığımız görüşme formu kullanılmıştır.

SONUÇLAR

Olguların 10’u (% 32.3) erkek, 21’i (% 67.7) kızdır. Yaş ortalaması 19.83±2.82;

Medeni durumlarına göre 10’u (% 32.3) evli, 21’i (% 67.7) bekar;

Gelir düzeyleri % 54.8’inde orta, % 45.2’sinde düşük olarak saptanmıştır.

İntihar girişiminin özellikleri

31 olgunun 19’u (% 61.3) daha önce de intihar girişiminde bulunmuştur. 27 olgunun (% 87.1) intihar girişimi evde olmuştur.

En sık kullanılan intihar yöntemi her iki cins için de yüksek doz ilaç alımı olmuştur. 31 olgunun 21’i (% 67.7) bu yöntemi tercih etmiştir. 5 kişi birden fazla yöntemi uygulamıştır. İntihar yöntemi bakımından cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 1).

Olguların 24’ünün (% 77.4) intihar girişiminden önce intihar düşünceleri olduğu tespit edilmiştir; 7’si (% 22.6) önceden intihar düşüncesi olmadan intihar girişiminde bulunmuştur. İntihar düşüncesi olanların 12’si (% 38.7) düşüncelerini biriyle paylaşmıştır.

Olguların 15’i (% 48.4) intihar planı yapmış, 16’ı (% 51.6) plan yapmadan intihar girişiminde bulunmuştur. İntihar planının zamanı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Olguların 84’i (% 25.8) intihar girişiminin olası sonuçları hakkında düşünmüş; 23’ü (% 74.2) ise sonuçlar hakkında düşünmemiştir. İntiharı planlama ile olası sonuçlar hakkında düşünme arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Tablo 3).

Tablo 1. İntihar yöntemi sıklıklarının cinsiyete göre dağılımı.

Yöntem	Kız	Erkek	Toplam
Yüksek doz ilaç	15	6	21
Ateşli silah		1	1
Tarım/böcek ilacı	1	-	1
Kesici alet	1	1	2
Suya atlama	1	-	1
Birden fazla	3	2	5
Toplam	21	10	31

$$\chi^2=5.89, p>0.05$$

Tablo 2. İntihar planının zamanı.

İntihar planının intihar girişimine göre zamanı							
Birkaç saat önce		Birkaç gün önce		Aylar önce		Toplam	
n	%	n	%	n	%	n	%
5	16.1	9	29	1	3.2	15	48.4

Tablo 3. İntiharı planı yapanlar ile yapmayanların, olası sonuçları düşünmeleri yönünden karşılaştırılması.

İntihar Planı (n)	Olası sonuçları düşünme (n)		Toplam
	Var	Yok	
Var	5	10	15
Yok	3	13	16
Toplam	8	23	31

$$\chi^2=0.860, p>0.05$$

Tablo 4. İntihar girişiminde rol oynayan nedenlerin dağılımı.

	n	%
Sorunlarla başedemeyeceğini düşünerek ölümü kurtuluş olarak görme	23	74.2
Kendini yaşamayı haketmeyecek kadar değersiz görme	15	48.4
Sevdiği kişiyle tartışma/ayrılma/reddedilme	13	42
Anne-baba veya kendisi için önemli bir başka kişiye kızarak onu cezalandırma	9	29
Ölümü, ölümden sonrayı merak etme	7	22.6
Ölen bir yakınına kavuşma isteği	3	9.7
Medyadaki intihar haberlerinden etkilenme	3	9.7

Olguların 4'ü (% 12.9) bir psikoloğa veya psikiyriste başvurmuş, 27'si (% 87.1) başvurmamıştır. Olguların 21'inde (% 67.7) kendine zarar verici/riskli davranış saptanmıştır.

İntihar girişiminde rol oynayan nedenlerin dağılımı Tablo 4'de gösterilmiştir.

Olguların 26'sında (% 83.87) intihar girişimini tetikleyen bir olay olduğu saptanmıştır. Tetikleyici olay bu olguların % 65.38'inde sevgiliyle tartışma/ayrılma, % 30.76'sında ebeveynle tartışma olarak bildirilmiştir. Tetik olay olmasıyla cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Olguların 4'ü (% 12.9) intihar girişiminden önce alkol/madde kullanmıştır. Olguların 11'i (% 35.5) intiharla ilgili bir mesaj bırakmıştır.

TARTIŞMA

İntihar girişimi ile başvuranların cinsiyet oranı incelendiğinde kız/erkek oranının 2/1 olduğu saptanmıştır. Literatürde de kızlarda intihar girişiminin erkeklerden 2-4 kat fazla olduğu bildirilmektedir (7,8).

Olguların tamamının düşük veya orta gelir düzeyine sahip olması dikkat çekici olmakla birlikte araştırmanın yapıldığı hastaneler bu gelir gruplarının daha

çok başvurduğu hastanelerdir. İntihar girişimi olan olguların % 61.3'ü daha önce de intihar girişiminde bulunmuştur. Literatürde de intihar girişiminde en önemli belirleyicinin önceki girişimlerin sayısı olduğu bilgisi vardır (3). Ayrıca intihar kurbanlarının % 25.8-% 63'e varan oranlarda önceden intihar girişiminde bulunduğu yayınlanmıştır (9,5). İntihar girişimi olan olgularda kendine zarar verici/riskli davranış sıklığı (% 67.7) oldukça yüksektir. Kendine zarar verici davranışları olan veya intihar girişimi olan gençlerde, ileride olası intihar gözönünde bulundurularda daha dikkatli olunması ve bu gençlerin erkenden psikiyatrik takip ve tedaviye alınması gerekmektedir.

En sık seçilen intihar girişimi yöntemi her iki cinsiyet için de yüksek doz ilaç alımı olmuştur; 31 olgunun 21'i (% 67.7) bu yöntemi kullanmıştır. Bu bulgu intihar girişimlerinde en sık kullanılan yöntemin yüksek doz ilaç alımı olduğu literatür bilgisiyle de uyumludur (1).

İntihar girişiminden hemen önce alkol kullanımı % 12.9 gibi düşük bir oranda saptanmıştır. Şener ve Şenol'un çalışmasında girişim öncesi alkol kullanan olgu saptanmamıştır (1). Yurtdışı yayınlarda ise intihar kurbanlarının yarısından fazlasının intihar esnasında alkol veya madde kullanmakta olduğu bildirilmiştir (10); bu uyumsuzluğun da kültürel farklılıktan ileri gelebileceği düşünülebilir.

İntihar girişiminde bulunan olguların % 83.87'si (26 olgu) intihar girişimine yol açan, tetikleyici bir olay olduğunu bildirmiştir. Bu sonuç Şener ve Şenol'un yayınladığı % 95 oranına yakındır (1). Girişimi tetikleyen olayların başında da sevgiliyle tartışma/ayrılma veya ebeveynle tartışma gelmektedir. (Tamamlanmış) intihar olgularının da % 70'inde son 1 ay içinde hazırlayıcı bir stresör olduğu, bu stresörlerin yarısının da son 24 saat içinde olduğu bildirilmiştir (11). Gençlerin yaşadıkları olumsuz yaşam olayları intihar için önemli bir risktir. Bu dönemde yakın çevrenin daha dikkatli, tedbirli ve destekleyici olması önerilebilir.

İntihar girişimi nedenleri incelendiğinde en sık bildirilen nedenlerin sorunlarla başedemeyeceğini düşünerek ölümü kurtuluş olarak görme (% 74.19), kendini yaşamayı haketmeyecek kadar değersiz

görme (% 48.38) ve sevdiği kişi ile tartışma/ayrılma/reddedilme (% 41.93) olduğunu görmekteyiz. Kienhorst ve arkadaşlarının (12) yapmış oldukları çalışmada da intihar girişimi olan gençlerde en sık gösterilen nedenler sırasıyla:

- "Durum öylesine dayanılmazdı ki birşeyler yapmak zorundaydım ve başka ne yapılabileceğini bilmiyordum" (% 80),
- "Acı çekmeyi sonlandırmak istedim" (% 75),
- "Zor bir durumdan kaçmak istedim" (% 71).

Bizim çalışmamızda bildirilen "sorunlarla başedemeyeceğini düşünerek ölümü kurtuluş olarak görme" ifadesiyle yukarıda geçen ifadeler birbirine yakın anlam taşımaktadırlar ve özetlendiğinde "içinde bulunduğum durum öylesine zor ve dayanılmazdı ki rahatlamak için ölümden başka yol düşünemedim" sonucu çıkmaktadır. Genç intihar girişimlerinde, gençlerin sorunlara karşı tahammülsüz oluşunun ve başatma becerilerinin, alternatif çözümler bulma becerilerinin gelişmemiş olmasının önemli bir rolü olduğu yorumu yapılabilir. Buradan yola çıkılarak, tedavide ve intiharları önlemede problem çözme, başatma becerilerinin kazandırılması etkili olabilir.

İmpulsivite, bazı yayınlarda plan-hazırlık yapmadan intihar girişiminde bulunma olarak tanımlanırken (13,14) bazı yayınlarda sonuçlar hakkında düşünmeden hareket etme olarak tanımlanmaktadır (15). Bizim çalışmamızda intihar planı yapanlarla yapmayanların oranı yaklaşık olarak birbirine eşittir. Şener ve Şenol ise intiharı planlamayanları % 82 olarak bildirmiştir; bizim bulgumuzdan daha yüksektir (1). Brown ve arkadaşlarının çalışmasında ise intiharı planlamayanların oranı % 66.27 dir (13). Çalışmamızdaki olguların % 25.8'i intihar girişiminin olası sonuçları hakkında düşünmüş, % 74.2 ise sonuçlar hakkında düşünmemiştir. İmpulsivite plansız hareket etme olarak da tanımlansa, sonuçlar hakkında düşünmeden hareket etme olarak da tanımlansa çalışmamızın ve diğer çalışmaların sonuçlarına göre gençlerdeki intihar girişimlerinin önemli oranda impulsif olduğunu söyleyebiliriz. Psikiyatrist/psikoloğa başvuru oranının düşüklüğünün (% 12.9) bir sebebi de girişimlerin impulsif karakteri olabilir. Tamamen impulsif olan intiharların/intihar girişim-

lerinin önlenmesi mümkün olmayabilir; bu durumda impulsivite intihardan önce tespit edilebilirse impulsivitenin tedavisi için çalışılabilir.

Çalışmamız, genç intihar girişimlerinin çoğunlukla olumsuz bir yaşam olayını takiben geliştiğini, gençlerin sorunlar karşısında başatma ve alternatif çözümler üretmede yetersiz kalarak, intiharı bir çözüm olarak gördüklerini ve olası sonuçlarını düşünmeden intihar girişiminde bulduklarını; intihar girişimlerini tekrarlama eğiliminde olduklarını belirlemiştir.

KAYNAKLAR

1. Şener Ş, Şenol S: İntihar girişimi nedeniyle başvuran ergenlerin değerlendirilmesi ve kısa süreli izlemi. 3P dergisi 4:100-107, 1996.
2. Lewinsohn PM, Rohde P, Seeley JR: Psychosocial characteristics of adolescents with a history of suicide attempt. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 32:60-68, 1993.
3. Goldston DB, Daniel SS, Reboussin DM, et al: Suicide attempts among formerly hospitalized adolescents: A prospective naturalistic study of risk during the first 5 years after discharge. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 38:660-671, 1999.
4. Lecomte D, Fomes P: Suicide among youth and adults, 15 through 24 years of age. A report of 392 cases from Paris, 1989-1996. J Forensic Sci 43:964-968, 1998.
5. Marttunen MJ, Henriksson MM, Aro HM, et al: Suicide among female adolescents: Characteristics and comparison with males in the age group 13 to 22 years. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 34:1297-1307, 1995.
6. Roberts RE, Robenrts CR, Chen YR: Suicidal thinking among adolescents with a history of attempted suicide. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 37:1294-1300, 1998.
7. Andrews JA, Lewinsohn PM: Suicidal attempts among older adolescents: Prevalance and Co-occurrence with psychiatric disorders. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 31:655-662, 1992.
8. Ertemir M: Ergenlik döneminde umutsuzluk ve depresyon. Uzmanlık Tezi. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, İstanbul 1997.
9. Brent DA, Perper JA, Moritz G, et al: Psychiatric risk factors for adolescent suicide: A case-control study. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 32:521-529, 1993.
10. Sulik LR, Garfinkel BD: Adolescent suicidal behavior: Understanding the Breadth of the problem. Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America 1:197-227, 1992.
11. Marttunen MJ, Aro HM, Lönnqvist JK: Precipitant stressors in adolescent suicide. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 32:1178-1183, 1993.
12. Kienhorst ICWM, De Wilde EJ, Diekstra RFW, Wolters WHG: Adolescents' image of their suicide attempt. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 34:623-628, 1995.
13. Brown LK, Overholser J, Spirito A, Fritz GK: The correlates of planning in adolescent suicide attempts. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 30:95-99, 1991.
14. Brent DA, Kalas R, Edelbrock C, et al: Psychopathology and its relationship to suicidal ideation in childhood and adolescence. J Am Acad Child Psychiatry 25:666-673.
15. McKeown RE, Garrison CZ, Cuffe SP, et al: Incidence and predictors of suicidal behaviors in a longitudinal sample of young adolescents. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 37:612-619, 1998.